

v jejich zájmu především o odzbrojení námořní, o zrušení ponorek a všeobecnění londýnské úmluvy z roku 1930. Německý kancléř *dr. Brüning* omezil se prozatím na opakování známých postulátů německé politiky po zrovnoprávnění, vyhnul se však všemu, co by naznačovalo vůli Německa znovu se vyzbrojit. Italský delegát *Grandi* naléhal rovněž na všeobecné snížení brannosti států na minimum, ale i on připouštěl nejprve částečnou dohodu o zrušení některých nejnebezpečnějších a nejúčinnějších zbraní.

Anglická vláda, která v zájmu ochrany domácího trhu již na sklonku minulého roku provedla řadu opatření, ztěžujících dovoz cizích výrobků do Anglie, přešla pro prozkoumání obchodní bilance uplynulého roku k přímé *politice ochranné* a navrhla sněmovně zavedení prozatím desetiprocentního všeobecného tarifu se stoprocentní přírůžkou u zemí, které proti anglickému dovozu používají diferenciálních cel. *Všeobecný celní tarif* má sloužit zároveň těsnějšímu hospodářskému semknutí jednotlivých částí britské říše, na něž se zatím nebude vztahovat. Definitivní úpravu provede říšská konference, která se seje v létě v *Ottawě*. Tomuto usnesení předcházela ovšem intenzivní vnitřní zápas v koalici vládě *MacDonaldově*, kde lord *Snowden* a radikální liberálové nemohli se tak snadno vzdát svého zásadního odporu. Hrozící demisi odvrátil premier tím, že ponechal liberálům právo separátního vota a odůvodnění jejich postupu i před sněmovnou. To znamená ovšem odchylku od více než stoleté ústavní tradice britské, vyžadující solidaritu kabinetu, ale je převážnou většinou veřejného mínění vzhledem k nynější mimořádně obtížné povšechné situaci schvalována. *Dr. Rudolf Procházka.*

LITERATURA.

FONTES JURIS GENTIUM vydávají podle stanoveného programu¹ další, pořadem třetí svazek, věnovaný judikatuře německého říšského soudu. Tento svazek měl být zároveň ve svém oboru sborníkem na oslavu padesátého výročí ustavení říšského soudu a obsahuje mezinárodně právní doklady z judikatury právě tohoto časového období.

Svazek dělí se na dva díly. První dělí se na oddíl všeobecný (I. A), který obsahuje nejdůležitější právní věty většinou doslovně z judikátů vybrané a uspořádané systematicky. Druhý oddíl, zvláštní (II. B), týká se speciálních otázek vzniklých z mezinárodního postavení Německa po válce.

Druhý díl podává věty v původní souvislosti, obsahuje tedy doslovně podstatné části judikátů, z nichž byly všeobecné zásady pro první díl vybrány. Souhlasné očíslování judikátů a vět umožňuje rychlé vyhledání dokladů, rovněž ohlášené rejstříky: věcný, rejstřík smluv a rejstřík judikátů usnadní orientaci v obrovském materiálu, který *Fontes juris gentium* hodlají obsáhnouti.

Ve všeobecné části prvního dílu jest látka systematicky seřazena v XV. skupinách, které odpovídají systematickému použití ve svazku věnovaném rozhodnutím stálého mezinárodního soudního dvora v Haagu.

V kap. I. uvádějí se všeobecné zásady vyslovené v judikátech až na jediný případ vydaných po válce. Jako první zásada proklamuje se nezadatelné právo státu na obranu při napadení, dále se uvádí, že právo válčícího státu na vlastní sebezáchovu předchází všem státním smlouvám a že stát ve stavu nouze není vázán ani mezinárodními normami pro válku pozemní; rovněž za nezadatelné právo se prohlašuje ochrana a obrana státního tajemství; o poctivém dodržování mezinárodních smluv («nach Treu und Glauben») se praví, že váže jen státy smluvní.

Kapitola II. věnována jest poměru práva mezinárodního k právu jednotlivých zemí a pojednává o transformaci, mezinárodní a vnitrostátní platnosti a o právech jednotlivců. Další kapitola zabývá se subjekty práva mezinárodního, jejich vznikem, uznáním a identitou. Obsahuje judikáty o všeobecném právním postavení států, suverenitě a imunitě, dále o složitějších útvarech států jako jsou spolkový stát a spolek států.

¹ Srv. *Moderní stát*, roč. IV., č. 8.

V kap. IV. obsaženy jsou věty z nálezů, které řeší problémy souviselé se státním občanstvím, uvádí se judikatura o jeho nabytí a ztrátě, o dvojím st. občanství, o osobách bez státní příslušnosti, o postavení právnických osob a lodí s hlediska státní příslušnosti.

V kap. V. shrnuty jsou nálezy vztahující se na otázky státního území, jeho hranice, širé moře, chráněná území a kondominia.

Kap. VI. obsahuje doklady z judikatury o dosahu státní moci, jejím odůvodnění, rozsahu a hranicích v zákonodárství, soudnictví a správě, dále o clech, celní hranici a vyloučení cla. Kap. VII. věnována jest právnímu postavení cizinců a kapitola následující otázkám extradičním.

Praktický význam pro naše poměry může mít judikatura shromážděná v kap. IX., která se zabývá sukcesí států, přenesením státní moci, otázkou další platnosti právních norem, státního občanství, právní posloupnosti, finanční úpravy a převodu nalézání práva. Vzhledem k získání Hlučínska jest zajímavý nále z r. 1924 o časové, místní a věcné účinnosti úředního výkonu v případech, že příslušný úřad později pozbude své příslušnosti nebo zanikne v důsledku vyloučení jeho místního obvodu působnosti z říše Německé.

Kap. X. obsahuje látku týkající se orgánů mezinárodních styků, jejich všeobecného právního postavení a exterritoriality.

Další kapitola týká se konsulárního soudnictví.

Kap. XII. věnována jest judikátům, které se zabývají státními smlouvami, následující kapitola pojednává o mezinárodních deliktech a další kapitola o mezinárodních orgánech a komisích.

Konečně kap. XV. týká se judikátů vztahujících se k vedení války. Tato látka vyplňuje 35 stran.

Ve zvláštním oddíle (B) uvedeny jsou mezinárodní akty upravující postavení Německa po světové válce. Judikatura rozdělena jest tu na látku vztahující se k příměří, mírovým smlouvám, obsazení Porýní, Saarského území, Horního Slezska a Poruří.

Z uvedeného stručného přehledu jest patrný rozsah zpracovaného materiálu a zároveň pečlivé systematické jeho utřídění, tak příznačné pro německou vědeckou tvorbu, ale zejména v tomto případě k orientaci nezbytné.

Dr. M.

BIBLIOGRAFIE.

ČESKÁ.

- Cicvárek* (R.). — Obchodní poměry ve východní Asii Praha, Orient. ústav 1931. 27 str.
- Grínko* (G.). — Pětiletý plán S. S. S. R. V Brně, Vaněk 1931. 272 str.
- Hoffmeister* (Ad.). — Povrch pětiletky. Praha, Sfinx 1931. 135 str. 24'—.
- Hovorka* (J.). — Jak z krise ven? V Brandýse n. L., Okresní odborová rada 1931. 63 str.
- Ježek* (J.). — Budoucnost Československé republiky. Několik vědeckých rozprav o česko-německé otázce. Praha, Kvasnička a Hampl 1931. 128 str. 27'—.
- Kratochvíl* (J.). — Základní směrnice křesťanské nauky sociální. 1931. 366 str. 30'—.
- Lesný* (V.). — Indie a Indové. Praha, Orientální ústav 1931. 316 str. 70'—.
- Malý* (J.). — *Pelikán* (F.). — Třicet let pokrokářské práce. Praha, Nové Čechy 1931. 43 str. 6'—.
- Marx* (K.). — Úvod ke kritice politické ekonomie. Praha, Borecký 1931. 38 str. 3'—.
- Mertl* (J.). — Politické strany, jejich základy a typy v dnešním světě. V Praze, Orbis 1931. XVI. 268 str. 45'—.
- Prelog* (M.). — Pouť Slovanů do Moskvy r. 1867. Praha, Orbis 1931. 36'—.
- Program* Komunistické internacionály a usnesení VI. sjezdu KSČ. v Praze 1931. 141 str. 6'—.
- Roubík* (Fr.). — Český rok 1848. Praha, Kuncíř 1931. 421 str. 70'—.
- Seton-Watson* R. W. Slovensko kedysi a teraz. Praha, Orbis 1932, 360 str. Kč 75'—.
- Sforza* (C.). — Osobnosti a tvůrčové dnešní Evropy. Praha, Melantrich 1931. 366 str. 80'—.
- Szykowski* (M.). — Polská účast v českém národním obrození. Část I. Praha, Slov. ústav 1931. 508 str. 85'—.
- Vilinskij* (V.). — Rus se dívá na ČSR. Praha, Petr 1931. 142 str. 20'—.